

NR 64/2014

**WYBORY DO PARLAMENTU
EUROPEJSKIEGO**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Wybory do Parlamentu Europejskiego zbliżają się wielkimi krokami. Kampania wyborcza trwa już od jakiegoś czasu, ugrupowania i koalicje wyborcze organizują spotkania ze swoimi kandydatami w różnych miejscach kraju. W telewizji obserwujemy spoty wyborcze poszczególnych partii, a także spoty mające zachęcać do udziału w głosowaniu. Na niespełna miesiąc przed wyborami do PE zapytaliśmy Polaków¹, czy są nimi zainteresowani i czy planują wziąć udział w wyborach polskich przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego. Interesowały nas również preferencje wyborcze osób, które zamierzają głosować.

ZAINTERESOWANIE WYBORAMI

Wybory do PE wciąż nie cieszą się większym zainteresowaniem Polaków. Na przełomie kwietnia i maja zainteresowanie zbliżającym się głosowaniem zadeklarowała nieco ponad jedna trzecia uprawnionych (35%). Prawie dwa razy więcej dorosłych Polaków (64%) przyznało, że nie interesuje się tymi wyborami.

Tabela 1

Deklarowane zainteresowanie wyborami do Parlamentu Europejskiego	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2003	2004		2009						2014				
	X	III	V	I	II	III	IV	V 7-13	V 20-27	I	II	III	IV	IV/V
	w procentach													
Interesuję się	47	40	41	32	29	33	30	34	38	32	28	31	33	35
Nie interesuję się	49	57	57	66	68	63	68	65	59	66	70	68	66	64
Trudno powiedzieć	4	3	2	2	3	4	2	1	3	2	2	1	0	1

¹ Badanie przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 22 kwietnia – 4 maja 2014 roku na liczącej 1057 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W stosunku do kwietnia odsetek osób, które deklarują zainteresowanie wyborami do PE, wzrósł jedynie o 2 punkty. Od marca liczba zainteresowanych zwiększa się co miesiąc w takim samym, niewielkim stopniu. Z dłuższej perspektywy widać, że Polacy byli najbardziej zainteresowani pierwszymi wyborami do PE – w 2004 roku, w kolejnych (w 2009 roku) zainteresowanie było wyraźnie mniejsze. Obecnie zaś utrzymuje się na poziomie sprzed pięciu lat.

DEKLAROWANA FREKWENCJA WYBORCZA

Na przełomie kwietnia i maja nieco ponad dwie piąte Polaków (41%) zadeklarowało, że weźmie udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego. W porównaniu z pomiarem kwietniowym odsetek potencjalnych wyborców wzrósł o 4 punkty.

Ponad jedna trzecia dorosłych Polaków (34%) nie wybiera się na te wybory. Mimo trwającej kampanii i płynących z mediów wielu zachęt do udziału w tym głosowaniu, odsetek osób z góry odrzucających swoje w nim uczestnictwo obniżył się w stosunku do ubiegłego miesiąca tylko nieznacznie (o 2 punkty). Można zatem sądzić, że nieprzekonanych trudno będzie skłonić do zmiany postawy, przynajmniej za pomocą takiej perswazji, jaką stosuje się obecnie. Jedna czwarta uprawnionych do głosowania jeszcze się waha, czy iść na wybory czy też nie (24%). W porównaniu z pomiarem kwietniowym odsetek niezdecydowanych spadł o 3 punkty.

Biorąc pod uwagę deklaracje składane przed poprzednimi wyborami do PE, można stwierdzić, że obecnie deklarowana gotowość do udziału w nadchodzącym głosowaniu wypada minimalnie lepiej niż przed pięcioma laty, ale gorzej niż w roku 2004. Należy jednak pamiętać, że faktyczna frekwencja wyborcza jest z reguły wyraźnie niższa od zapowiadanej. W 2004 roku frekwencja wyborcza – mimo sondażowych zapowiedzi sięgających 45% – wyniosła ostatecznie tylko 20,87%. Pięć lat później, w 2009 roku, różnica między sondażowymi deklaracjami a faktycznymi zachowaniami wyborczymi była nieco mniejsza – przy niższym poziomie deklaracji udziału w wyborach, które sięgały 37%, w rzeczywistości do lokali wyborczych udało się 24,53% uprawnionych do głosowania.

Tabela 2

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?	Wskazania respondentów według terminów badań															
	2003	2004				2009						2014				
	X	III	V	VI	I	II	III	IV	V 7–13	V 20–27	I	II	III	IV	IV/V	
w procentach																
Na pewno wezmę w nich udział	59	41	45	45	41	39	39	36	37	36	36	34	38	37	41	
Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	23	32	28	32	31	32	32	30	29	33	28	32	32	27	24	
Raczej nie wezmę w nich udziału	18	26	27	23	28	28	29	34	34	31	36	34	29	36	34	

PREFERENCJE WYBORCZE W WYBORACH DO PE

Według zapowiedzi zadeklarowanych wyborców z przełomu kwietnia i maja, szanse wprowadzenia największej liczby posłów do Parlamentu Europejskiego mają dwa najsilniejsze obecnie ugrupowania: PO i PiS. Chęć oddania głosu na PO zadeklarowało 21%, a na PiS 20% hipotetycznych uczestników głosowania. Pozostałe partie i komitety wyborcze mają wyraźnie mniej zwolenników. Relatywnie sporo głosów zdobyły jeszcze koalicja SLD-UP oraz Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikkego (po 6%). Mniej sympatyków ma PSL (3%), a także Europa Plus Twój Ruch oraz Solidarna Polska Zbigniewa Ziobry (po 2%). Najmniej wskazań zyskała w tym pomiarze Polska Razem Jarosława Gowina (1%).

Tabela 3

Na kandydatów której partii, koalicji lub komitetu wyborczego głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Wskazania zadeklarowanych wyborców według terminów badań		
	III 2014 (N=410)	IV 2014 (N=380)	IV/V 2014 (N=427)
	w procentach		
PO	24	29	21
PiS	22	21	20
SLD-UP	7	6	6
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	4	6	6
PSL	6	4	3
Europa Plus Twój Ruch	3	2	2
Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	2	1	2
Polska Razem Jarosława Gowina	4	4	1
Ruch Narodowy	1	0	0
Inna partia, inny komitet	2	0	1
Trudno powiedzieć	24	27	38

W porównaniu z pomiarem kwietniowym wyraźnie straciło PO (spadek o 8 punktów), zauważalnie zmalało także poparcie dla Polski Razem Jarosława Gowina (spadek o 3 punkty). Natomiast notowania pozostałych ugrupowań praktycznie się nie zmieniły. Jednak największą zmianą w stosunku do ubiegłego miesiąca jest bardzo duży wzrost liczby wyborców niezdecydowanych, czyli tych, którzy zapowiadają udział w tym głosowaniu, ale jeszcze nie wiedzą, na kandydata której partii oddadzą swój głos. W porównaniu z poprzednim pomiarem odsetek ten zwiększył się o 11 punktów, osiągając rekordowo wysoki poziom (38%).

Jeśli założyć, że osoby obecnie niezdecydowane ostatecznie zrezygnowałyby z udziału w wyborach, rozkład poparcia dla poszczególnych ugrupowań wyglądałby następująco: PO – 34%, PiS – 33%, Nowa Prawica – 10%, SLD-UP – 9%, PSL i Europa Plus Twój Ruch – po 4%, Solidarna Polska i Polska Razem – po 2%.

Zbliżający się termin eurowyborów i trwająca kampania wyborcza nie skłaniają Polaków do większego zainteresowania wyborami polskich przedstawicieli do PE. Rośnie wprawdzie odsetek deklaracji uczestnictwa w głosowaniu, jednak – jak na tę fazę kampanii – wzrost ten trudno nazwać spektakularnym. Mimo zachęt nie maleje też liczba osób odrzucających udział w nadchodzącym głosowaniu, stąd można przypuszczać, że wynika to z przyczyn głębszych niż tylko bierność wyborcza.

Obok raczej powoli postępującej mobilizacji wyborców do udziału w eurowyborach tocząca się kampania jak na razie nie sprzyja krystalizacji wyborczych decyzji, a wręcz przeciwnie – wśród potencjalnych uczestników tego głosowania obserwujemy bardzo wyraźne oznaki swego rodzaju dezorientacji i niezdecydowania. Na niespełna miesiąc przed wyborami rekordowo wysoki okazał się odsetek badanych, którzy jeszcze nie wiedzą, kogo w nich poprzeć. Można sądzić, że z jednej strony grono potencjalnych wyborców powiększyły osoby mało zainteresowane i słabo zorientowane w kwestiach związanych z tym głosowaniem, z drugiej zaś spoty wyborcze, coraz to nowi, często egzotyczni (jeśli chodzi o związki ze sferą polityki) kandydaci pojawiający się w mediach sprawiają, że wiele osób

najwyraźniej nie wie, co o tym wszystkim myśleć. Generalnie jednak trudno oprzeć się wrażeniu, że Polacy dopiero zaczynają na serio zastanawiać się nad udziałem w tych wyborach, uważniej przyglądać się konkretnym kandydatom poszczególnych komitetów i ich ofercie wyborczej. W przypadku dużej części potencjalnych uczestników wyborów bliskość głosowania wydaje się skłaniać ich do poważniejszego traktowania własnego głosu, bilansowania dokonań poszczególnych partii i weryfikowania swojego do nich stosunku. Zwłaszcza że w tegorocznej kampanii wyborczej do PE, tradycyjnie już, nie brakuje odniesień do krajowej polityki.

Ostatnie tygodnie przyniosły spadek poparcia dla rządzącej partii. Na przełomie kwietnia i maja między dwoma największymi rywalami – PO i PiS – panował stan równowagi, pozostałe ugrupowania miały mało zadeklarowanych zwolenników, co nie oznacza, że ich jeszcze nie zdobędą. Sondażowa kariera Nowej Prawicy Janusza Korwin-Mikkego, którą obserwujemy w ostatnim czasie, może wskazywać, że wyborcy poszukują w polityce nowych ofert może nawet bardziej niż nowych twarzy. Może także wskazywać na nabierającą znaczenia siłę polityczną internetu, ponieważ głównie tam przez długie lata „niebytu” w oficjalnej polityce partia ta znalazła swoją enklawę.

Opracowali

Agnieszka CYBULSKA

Krzysztof PANKOWSKI

Tabela 1

		W maju tego roku Polacy będą wybierali w bezpośrednich wyborach posłów do Parlamentu Europejskiego. Czy Pan(i) osobiście interesuje się tymi wyborami?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	64	1	1057
Płeć	Mężczyźni	39	60	1	506
	Kobiety	31	68	1	551
Wiek	18-24 lata	20	80		123
	25-34	29	71	1	209
	35-44	28	71	1	181
	45-54	36	63	1	171
	55-64	47	52	1	186
	65 lat i więcej	46	52	1	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	67	1	409
	Miasto do 19 999	34	64	2	162
	20 000 - 99 999	39	60	1	205
	100 000 - 499 999	33	65	1	181
	500 000 i więcej mieszk.	43	57		101
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	23	76	1	230
	Zasadnicze zawodowe	29	70	2	262
	Średnie	40	60	0	353
	Wyższe	47	52	1	214
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	49	2	99
	Średni personel, technicy	36	64		49
	Pracownicy adm.-biurowi	35	65		68
	Pracownicy usług	19	81		72
	Robotnicy wykwalifikowani	31	68	1	111
	Robotnicy niewykwalifik.	24	74	2	57
	Rolnicy	38	59	2	40
	Pracujący na własny rach.	50	50		49
	Bezrobotni	26	74		93
	Emeryci	48	51	2	208
	Renciści	31	69		67
	Uczniowie i studenci	23	77		80
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	26	73	1	65
	inst. państw., publicznej	43	55	2	142
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	33	67		95
	sekt. pryw. poza rolnict.	33	67	0	260
	prywatnym gosp. rolnym	40	58	2	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	77	1	121
	501-750	26	74	1	102
	751-1000	33	66	2	167
	1001-1500	40	59	1	163
	Powyżej 1500 zł	40	59	1	201
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	71	1	133
	Średnie	31	68	1	447
	Dobre	41	59	1	477
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	45	53	2	50
	Raz w tygodniu	39	60	1	509
	1-2 razy w miesiącu	26	73	1	130
	Kilka razy w roku	30	70	0	235
	W ogóle nie uczestniczy	33	67	1	135
Poglądy polityczne	Lewica	42	58		143
	Centrum	35	64	2	369
	Prawica	51	48	1	275
	Trudno powiedzieć	16	84	1	270

Tabela 2

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Raczej nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		41	24	34	1054
Płeć	Mężczyźni	44	21	35	505
	Kobiety	39	28	34	550
Wiek	18-24 lata	35	30	35	123
	25-34	38	31	30	209
	35-44	36	30	35	181
	45-54	36	27	37	169
	55-64	50	17	34	186
	65 lat i więcej	51	14	35	187
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	27	31	407
	Miasto do 19 999	39	28	33	162
	20 000 - 99 999	39	20	40	204
	100 000 - 499 999	41	18	41	181
	500 000 i więcej mieszk.	50	28	23	101
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne	33	21	46	228
	Zasadnicze zawodowe	36	25	40	261
	Średnie	43	25	32	352
	Wyższe	55	26	19	214
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	28	15	99
	Średni personel, technicy	35	39	26	49
	Pracownicy adm.-biurowi	45	22	32	68
	Pracownicy usług	25	39	35	70
	Robotnicy wykwalifikowani	35	19	46	111
	Robotnicy niewykwalifik.	31	32	37	56
	Rolnicy	40	27	33	40
	Pracujący na własny rach.	63	11	26	49
	Bezrobotni	28	20	52	93
	Emeryci	50	17	33	208
	Renciści	39	19	42	67
	Uczniowie i studenci	36	36	28	80
	Gospodynie domowe i inni	39	26	34	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	44	32	23	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	23	37	95
	sekt. pryw. poza rolnict.	40	26	34	260
	prywatnym gosp. rolnym	41	28	31	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	29	22	49	121
	501-750	30	24	46	102
	751-1000	40	25	35	166
	1001-1500	44	24	32	163
	Powyżej 1500 zł	51	19	30	201
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	20	51	133
	Średnie	38	26	36	446
	Dobre	48	25	28	475
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	16	21	48
	Raz w tygodniu	46	26	28	509
	1-2 razy w miesiącu	36	32	32	129
	Kilka razy w roku	35	25	40	234
	W ogóle nie uczestniczy	34	14	53	135
Poglądy polityczne	Lewica	51	17	32	142
	Centrum	38	25	37	369
	Prawica	54	21	25	274
	Trudno powiedzieć	27	32	41	269

Tabela 3

		Na kandydata jakiego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego?					
		Europa Plus Twój Ruch	Nowa Prawica Janusza Korwin–Mikke	Platforma Obywatelska RP	Polska Razem Jarosława Gowina	Polskie Stronnictwo Ludowe	Prawo i Sprawiedliwość
		%	%	%	%	%	%
Ogółem		2	6	21	1	3	20
Płeć	Mężczyźni	3	10	21	1	2	21
	Kobiety	2	1	22	1	3	20
Wiek	18-24 lata	2	11	10		2	15
	25-34	8	13	20	2	1	13
	35-44	1	2	25	1	3	8
	45-54		5	20	1	2	33
	55-64	1	4	24		4	19
	65 lat i więcej	2	3	24	1	3	29
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	5	15	0	5	25
	Miasto do 19 999	2	1	27	2	2	18
	20 000 - 99 999		6	23	1	1	17
	100 000 - 499 999	3	11	21		1	16
	500 000 i więcej mieszk.	8	5	32	3		18
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne		4	12		2	15
	Zasadnicze zawodowe		4	17		3	30
	Średnie	4	8	23	1	2	18
	Wyższe	4	6	29	3	3	18
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	3	23	5		16
	Średni personel, technicy		29	29			5
	Pracownicy adm.-biurowi		3	30		6	14
	Pracownicy usług	7	16	14			6
	Robotnicy wykwalifikowani	2	2	15		2	19
	Robotnicy niewykwalifik.		9				26
	Rolnicy			10		17	23
	Pracujący na własny rach.	4	8	38	3	4	16
	Bezrobotni		12	22			26
	Emeryci	2	3	23	1	4	30
	Renciści			25			24
	Uczniowie i studenci	3	12	8		3	6
	Gospodynie domowe i inni	5		19			25
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	4	20		1	17
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	15	18			8
	sekt. prywat. poza rolnict.	1	7	26	3	2	17
	prywatnym gosp. rolnym			8		20	31
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		3	9	2		13
	501-750		5	19		3	20
	751-1000	4		13		4	27
	1001-1500	1	5	23	1	3	25
	Powyżej 1500 zł	5	8	34	2	3	13
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	9	11		2	28
	Średnie	2	5	14	0	3	23
	Dobre	3	6	29	2	2	17
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		2	12		3	29
	Raz w tygodniu	0	4	21	1	3	26
	1-2 razy w miesiącu	5	9	16	3	2	11
	Kilka razy w roku	6	6	26	1	3	12
	W ogóle nie uczestniczy	7	13	24		1	6
Poglądy polityczne	Lewica	8	2	23	1	5	10
	Centrum	2	7	26	0	3	9
	Prawica		8	22	2	2	40
	Trudno powiedzieć	2	3	9		1	10

Tabela 3 cd.

		Na kandydata jakiego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego?					Liczba osób
		Ruch Narodowy	Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy	Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	Inny komitet wyborczy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		0	6	2	1	38	427
Płeć	Mężczyźni	1	6	2	1	32	217
	Kobiety		5	2	1	44	210
Wiek	18-24 lata	3			3	55	43
	25-34		5	4	1	32	80
	35-44		8	2		50	62
	45-54		5	2		32	60
	55-64		7	1	1	39	88
	65 lat i więcej		7	2	1	29	95
Miejsce zamieszkania	Wieś		6	3		39	163
	Miasto do 19 999		9	2	1	35	63
	20 000 - 99 999		5	3	1	42	78
	100 000 - 499 999	2	6		3	37	73
	500 000 i więcej mieszk.		2			33	50
Wykształcenie	Podstawowe/gimnazjalne		5	1		60	73
	Zasadnicze zawodowe		4	5		37	90
	Średnie	1	7	1	2	34	150
	Wyższe		7	1	1	29	115
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.		7	2	2	36	54
	Średni personel, technicy		5			32	17
	Pracownicy adm.-biurowi		11			36	31
	Pracownicy usług		7			50	18
	Robotnicy wykwalifikowani		15	3		41	39
	Robotnicy niewykwalifik.		10	6		49	17
	Rolnicy		4	14		32	15
	Pracujący na własny rach.				3	25	29
	Bezrobotni			4		36	25
	Emeryci		7	1	1	29	103
	Renciści		3	5		42	25
	Uczniowie i studenci	4			4	59	29
	Gospodynie domowe i inni					51	25
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej		13	2		37
spółce właścicieli prywatnych i państwa			2		2	47	36
sekt. pryw. poza rolnict.			7	2	1	34	103
prywatnym gosp. rolnym			4	11		26	19
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		3	7		62	33
	501-750		11	4		38	31
	751-1000		4	1		47	66
	1001-1500		7	2	2	31	72
	Powyżej 1500 zł		6	2	1	27	103
Ocena własnych war. mater.	Złe		11	3	2	30	37
	Średnie		6	3		44	168
	Dobre	1	5	1	1	34	223
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		2	7		44	30
	Raz w tygodniu	0	7	2	0	35	229
	1-2 razy w miesiącu		2			51	45
	Kilka razy w roku		5	2	2	37	78
	W ogóle nie uczestniczy		8		3	36	45
Poglądy polityczne	Lewica		23	3	1	24	72
	Centrum		4	1	1	45	138
	Prawica	1	2	2	1	21	147
	Trudno powiedzieć			3		73	70